

Sammandrag

Social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet tillsatte i början av maj en grupp bestående av opinionsbildare för att ge synpunkter och förslag på hur man stärker välfärden och jämlikheten i beredningen av slopandet av de restriktioner som införts på grund av coronaepidemin samt för återuppbyggnaden av samhället. Gruppens mandatperiod är 5.5.2020–31.5.2020.

Syftet med arbetsgruppens rapport är att lyfta frågor till diskussion som är kritiska med tanke på välfärdssamhället. Det centrala budskapet i rapporten är att människovärdet och det ömsesidiga beroendet mellan människor ska vara utgångspunkten för all verksamhet. Utifrån dessa två etiska grundpelare byggs ett socialt, mänskligt och ekonomiskt sammanhängande och jämlikt samhälle. Det finländska välfärdssamhället skapar en stark grund för att klara av krisen, men man måste göra en kraftansträngning för att undvika de långsiktiga konsekvenser som följde av lågkonjunkturen på 1990-talet och finanskrisen 2008.

Det civila samhället har haft en viktig roll i skapandet och upprätthållandet av det finländska välfärdssamhället tillsammans med den offentliga sektorn. I krisen framhävs det civila samhällets roll som upprätthållare av social sammanhållning och välfärd. Därför är det viktigt att också i fortsättningen trygga civilsamhällets resurser.

Coronapandemin och restriktionerna har påverkat de sociala relationerna, vardagsstrukturen och vardagens sysslor för oss alla. Restriktionerna eller tolkningen av dem har överfört en central del av de offentliga välfärdstjänsterna till hemmen i form av oavlönat arbete. Konsekvenserna av undantagstillståndet har inte fördelats jämnt bland befolkningen och därför är det viktigt att rikta uppmärksamheten mot dem vars välfärd prövats mest av pandemin. Samtidigt måste man bedöma vilka åtgärder för avvecklingen av restriktionerna som snabbast kan öka välfärden utan stora hälsorisker. I denna bedömning är konsekvenserna för jämställdheten, jämlikheten och olika åldersgrupper centrala.

Krissituationen, som orsakades av pandemin, och dess konsekvenser för företagsverksamheten ledde nästan omedelbart till försörjningsproblem för dem vars arbete påverkades direkt av restriktionerna. Förlusten av arbetsmöjligheter gällde såväl företagare som arbetstagare som blivit permitterade. Det finns ännu inga uppgifter om hur långvariga de ekonomiska konsekvenserna av pandemin blir, men den betydande försämringen av sysselsättningsmöjligheterna betonar stödåtgärdernas och sysselsättningspolitikens betydelse.

Utöver de ekonomiska förlusterna avslöjar krisen också samhällets brytpunkter, och det är av största vikt att man ingriper i dem för att välfärdssamhället ska kunna bevaras. Att tillgången till tjänster har avbrutits eller försämrats har påverkat välfärden för många, särskilt för personer som redan är i en utsatt ställning. Konsekvenserna av detta, liksom även av eventuella ekonomiska anpassnings- och nedskärningsåtgärder, ska bedömas jämlikt ur olika människogrupper och åldersgruppers synvinkel samt ur könsperspektiv.

Ekonomi behöver välmående människor och människor behöver en fungerande ekonomi för att må bra; genom att investera i människors välfärd investerar vi samtidigt i ekonomin. För konsekvensbedömningen av välfärden behövs fungerande kriterier, regelbunden framställning av information och en permanent utvärderingsstruktur.